

Politisk jämställdhet i praktiken— betydelsen av samhällsnormer och informella villkor

Underlagsrapport till 2024 års jämställdhetsutredning (A2024:06)

Josefina Erikson, docent i statsvetenskap och Sandra Håkansson, fil dr. i statsvetenskap, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet

Inledning

Sverige har under de senaste årtiondena gjort stora framsteg mot att uppnå en jämn fördelning av makt och inflytande i politiken. De politiska partierna har fyllt en avgörande funktion genom att nominera kvinnor till förtroendevalda uppdrag och strategin om jämställdhetsintegrering har fört in ett jämställdhetsperspektiv i alla led av politiskt beslutsfattande. Dessutom har policyinstrument såsom föräldraförsäkring, skattesystem och utbildningssektorn - för att bara nämna några av de betydelsefulla politikområdena - bidragit till att möjliggöra ett jämställt politiskt deltagande bland medborgarna. Samtidigt finns det exempel på en stagnerad utveckling, i vissa fall en tillbakagång mot minskad könsbalans, och kvarstående ojämlikheter i politikens villkor. Centrala frågor för jämställdhetsarbetet inom politiken framöver handlar till stor del om informella aspekter; att motverka informella normer och praktiker som ger ojämlika förutsättningar för förtroendevalda, att bibehålla och stärka normen om politisk jämställdhet och att upprätthålla lojaliteten med jämställdhet som politisk målsättning i samhället i stort.

Prioritering av problem som behöver hanteras för att uppnå delmålet om en jämn fördelning av makt och inflytande

Normen om politisk jämställdhet

Sverige har sedan 1990-talet haft mer än 40 % kvinnor i riksdagen och i stort sett jämn könsbalans i regeringarna. Detta gör Sverige till ett av världens mest jämställda länder när det kommer till politisk representation. Kraven på en jämställd fördelning av den politiska makten drevs på av en stark kvinnorörelse, men i motsats till många andra länder har Sverige inte haft lagstadgade regler gällande könskvotering, varken i parlamentet eller i de politiska partierna.¹ Istället har en hög numerär jämställdhet uppnåtts i stort sett på frivillig väg. Faktum är att endast ett fåtal partier har stadgar eller liknande som stipulerar jämn könsbalans i samtliga val och

¹ Freidenvall, Lenita. 2021. *Equal representation without legislation: gender, power, and institutions in Sweden*. Bloomsbury Publishing PLC.

nomineringsförfaranden. I flera partier omnämns visserligen vikten av en jämn könssammansättning på valsedlarna, eller åtminstone nämns kön som en aspekt av många som bör beaktas vid sammansättningen av valsedlarna, men det är även flera partier som helt saknar sådana formuleringar.² Med detta i åtanke är det anmärkningsvärt att partierna under de senaste tre decennierna lyckats så pass bra med att uppnå en jämn könsbalans i såväl riksdagen som i olika typer av utnämningar till ledande politiska positioner.³ En viktig orsak till denna utveckling är att det i svensk politik har etablerats en stark norm om att jämställdhet är viktigt och att fördelningen av politisk makt ska vara jämställt fördelad.⁴ Med andra ord har idén om jämställd representation blivit en slags informell regel som fungerat som ett rättesnöre och ideal som på ett genomgripande sätt har format såväl aktörers uppfattningar som deras handlande.⁵ Mer specifikt har den politiska jämställdhetsnormen möjliggjort ett aktivt arbete för att förbättra arbetsvillkoren i politiken i jämställd riktning.⁶ Dessutom har den på individnivå påverkat såväl valberedares medvetenhet om kön, som individuella kvinnors politiska ambition och benägenhet att ta sig an ledande politiska roller.⁷ Normen i stort har kommit att delas av samtliga politiska partier och av såväl män som kvinnor⁸, vilket är avgörande för dess legitimitet. Normer upprätthålls gemensamt genom praktiskt handlande och måste därför ständigt underhållas och återskapas genom ord och handling. Om ingen står upp för dem, sprider dem och påpekar när de bryts, eroderar de snabbt.

Den senaste tiden finns tecken på att utvecklingen mot politisk jämställdhet har stannat av. Exempelvis minskade andelen kvinnor av riksdagens utskottsordföranden till en bottennivå efter valet 2022, 28 % (vice och ordinarie inräknat).⁹ På kommunal nivå har representationen försämrats på senare år, andelen kommuner med en könsfördelning under 40 % kvinnor i kommunfullmäktige har ökat de senaste åren.¹⁰ Även på riksnivå är det flera av de politiska partierna som inte uppnår könsbalans i sina riksdagsgrupper.¹¹ Värt att påminna om är också att vi än i dag aldrig haft en helt jämställd

² Erikson, Joseфина och Cecilia Josefsson. 2024. "Adverse contagion? Populist radical right parties and norms on gender balance in political institutions". *Politics and Governance*, 12.

³ Erikson, Joseфина och Cecilia Josefsson. 2021. "Jämställdhet och ledarskap i Riksdagen" *Rapport till riksdagens arbetsgrupp för jämställdhet*.

⁴ Dahlerup, Drude, och Monique Leyenaar, eds. *Breaking male dominance in old democracies*. OUP Oxford, 2013, s. 233; Erikson, Joseфина och Lenita Freidenvall. 2021. "A legislative gender-equality norm as a catalyst for change? Discursive convergence in the case of the Swedish Parliament." *European Journal of Politics and Gender* 4.3, 403-421.

⁵ För en akademisk definition av normer se Finnemore, Martha och Kathryn Sikkink 1998. "International norm dynamics and political change", *International Organization*, 52(4): 887–917.

⁶ Erikson, Joseфина och Lenita Freidenvall. "Exploring sustainability in parliamentary gender equality work. Insights from the Swedish Riksdag." *NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 32.1 (2024): 17-34; Wängnerud, Lena (2015). *The principles of gender-sensitive parliaments*. Routledge.

⁷ Erikson, Joseфина och Cecilia Josefsson. 2025. "Leaders' desires to lead: progressive ambition and norms around gender balance in the Swedish parliament". *Politics, Groups, and Identities*, 13(2), 325-345.

⁸ Erikson, Joseфина och Lenita Freidenvall, 2021.

⁹ Erikson, Joseфина och Cecilia Josefsson 2024.

¹⁰ SCB. 2024. *På tal om kvinnor och män. Lathund om jämställdhet 2024*.

¹¹ SCB, 2024.

riksdag där kvinnor innehar 50 % av mandaten. Dessa förändringar kan tyckas marginella var för sig, men sammantaget uppvisar de en trend som är bekymmersam eftersom vi inte ser några tecken på motsatsen, att jämställdheten inom politiken fortsätter förbättras. Den direkta orsaken till dessa förändringar kan inte förklaras med en enskild faktor, även om det spelar roll att partier till höger i politiken, som är mer mansdominerade i sin väljar- och medlemsbas, har gått framåt i det senaste valet.¹² Utvecklingen manar dock till att skärskåda normen om könsbalans och lika inflytande för män och kvinnor i politiken. I dagsläget saknas kunskap om hur utbrett stödet för denna norm är bland de politiska partierna för närvarande och i vilken mån den genomsyrar deras arbete. Dessutom kan det finnas behov av att komplettera den med legala ramverk, exempelvis mer formaliserade procedurer för att säkerställa en jämställd politisk representation på centrala positioner.

Jämställdhetsnormer i samhället

Vidare är det viktigt att uppmärksamma att de politiska partierna och församlingarna inte verkar i ett vakuum, tvärtom är de i allra högsta grad en del av det omgivande samhället och dess normsystem. Normer om jämställdhet inom politiken, hänger därför ihop med synen på jämställdhet i samhället i övrigt. Studier visar att stödet för jämställdhet i Sverige fortsatt är relativt högt – drygt 74 % uppger att jämställdhet är viktigt.¹³ Jämställdhet har dock sjunkit i prioritet bland unga. Enligt en rapport har andelen unga som anger att jämställdhet är en av de viktigaste samhällsfrågorna minskat från 21 procent år 2018 till 13 procent år 2024.¹⁴ Det finns också oroväckande tecken på att jämställdhet ifrågasätts, i synnerhet bland (vissa) unga män. I en nyligen genomförd attitydundersökning uppvisade pojkar/män i åldersgruppen 16-24 år det lägsta stödet av alla grupper för påståendet att kvinnor utgör lika bra politiska ledare som män. På frågan om män generellt är bättre politiska ledare än kvinnor, var det 53 % i gruppen som helt tog avstånd från påståendet, att jämföra med exempelvis 85 % av flickor/kvinnor i motsvarande åldersgrupp eller 71 % av männen totalt.¹⁵ Ytterligare en svensk studie visar en liknande tendens. Stöd för påståendet att "främjandet av kvinnors och flickors rättigheter har gått för långt eftersom det hotar mäns och pojkars möjligheter" är vanligare bland unga män. Detta gäller för hela Europa, men även för Sverige och i synnerhet för pojkar/män i områden där arbetslösheten ökat.¹⁶ Förutom attityderna som är problematiska i sig, är det även anmärkningsvärt att attityderna skiljer sig så mycket åt mellan män

¹² Erikson, Josefine och Cecilia Josefsson 2024.

¹³ Jämställdhetsmyndigheten. 2021, s. 53, "Ett sekel av rösträtt och valbarhet. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet en jämn fördelning av makt och inflytande", rapport 2021:1.

¹⁴ MUCF. 2025. *Så tycker unga – Demokrati och viktiga samhällsfrågor*.

¹⁵ Jämställdhetsmyndigheten 2021, s. 67ff.

¹⁶ Off, Gefjon, Nicholas Charron, och Amy Alexander. 2022. "Who perceives women's rights as threatening to men and boys? Explaining modern sexism among young men in Europe." *Frontiers in Political Science* 4, 909811.

och kvinnor. Könsgapet i politiska åsikter återspeglas även i vilka partier som män respektive kvinnor röstar på. Forskning har på senare år noterat en ökad politisk klyfta i hur män och kvinnor röstar, där kvinnor idag röstar mer till vänster och män mer till höger. Skillnaderna speglas även i vilka politiska frågor som män och kvinnor prioriterar som mest viktiga, där gapet ökar i en rad frågor.¹⁷

Valdeltagandet för både män och kvinnor är högt i Sverige och även historiskt har det funnits skillnader mellan mäns och kvinnors politiska preferenser, men skillnaderna mellan manliga och kvinnliga väljare har aldrig varit så stora som i valet 2022. Vidare finns även vissa skillnader när det gäller valdeltagande som är värda att notera. Medan valdeltagandet är högre bland kvinnor än män i de yngre väljargrupperna (framförallt i åldersspannet 18-35år) är valdeltagandet bland personer över 75 år högre bland män än bland kvinnor.¹⁸ Valdeltagandet är också högre bland kvinnor än män i gruppen utrikesfödda i alla åldersgrupper förutom personer över 75 år.¹⁹ I sammanhanget bör särskilt uppmärksammas att gruppen unga män med utländsk bakgrund i socioekonomiskt utsatta områden röstar i betydligt lägre grad än andra; 55 % jämfört med 84,2 % i befolkningen som helhet.²⁰ Utvecklingen med ökande skillnader mellan mäns och kvinnors preferenser, och klyftor i politiskt deltagande, riskerar att leda till ökad polarisering och bristande förståelse för att levnadsvillkoren skiljer sig mellan olika grupper av män och kvinnor. Därmed är den även oroväckande för jämställdheten som ett gemensamt samhällsprojekt.

För att den politiska jämställdheten ska kunna upprätthållas, är det helt centralt att normen om jämställdhet är stark och har ett brett stöd i det omgivande samhället. Här finns därför anledning att göra utbildningsinsatser som riktar sig bredare än enbart till den politiska arenan.

Villkoren för beslutsfattande

För att uppnå en jämn fördelning av makt och inflytande är det inte tillräckligt att analysera kvinnors och mäns närvaro i politiska församlingar. Utan rimliga villkor för att utföra uppdraget som förtroendevald har politiker sämre möjligheter att utöva reell makt. Forskning om villkoren för svenska politiker har visat på vissa väsentliga skillnader mellan kvinnor och män. Det handlar framförallt om informella praktiker i det dagliga politiska arbetet och hur politiker bemöts och behandlas.

En stor majoritet av riksdagsledamöterna anser att riksdagens arbetssätt fungerar väl, men det finns ett större missnöje med de personliga arbetsvillkoren.²¹ Medan riksdagens arbetsformer såsom

¹⁷ Ahlbom, Jakob och Richard Karlsson. 2023. Könsskillnader bland svenska väljare 1921-2022, Göteborgs universitet, Valforskningsprogrammet rapport 2023:9.

¹⁸ SCB. 2023. *Deltagandet i de allmänna valen 2022*.

¹⁹ SCB 2023.

²⁰ MUCF 2024, *En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet*, Ung i dag 2024:2

²¹ Håkansson, Sandra, och Josefine Erikson. 2025. "Åtnjuter riksdagsledamöterna jämlika förutsättningar för uppdraget? Könns- ålders- och klassmönster". I *Riksdagens landskap*, red. Patrik Öhberg och Jakob Ahlbom. Göteborg: Göteborgs universitet, 96–112.

utskottsarbetet och arbetet i kammaren följer tydliga former och procedurer är andra delar i uppdraget såsom ledamöternas bemötande sinsemellan och kontakterna med medborgare oreglerat och varierar stort ledamöter emellan. Här finns det också könsskillnader; kvinnliga riksdagsledamöter är i genomsnitt mer missnöjda med sina personliga arbetsvillkor än vad männen är.²² Det finns också skillnader i benägenheten att yttra sig vid partigruppsmöten i riksdagen, där män upptar en större del av samtalsutrymmet när partierna diskuterar sina prioriteringar och ställningstaganden.²³ Detta informella mönster riskerar att ge männen ett större inflytande över politiken än kvinnorna.

Skillnaderna i villkoren för politiska uppdrag är särskilt framträdande bland unga politiker (upp till 35 år). Medan unga kvinnor och män i riksdagen verkar få ungefär samma tillgång till meriterande formella roller såsom ledarskapsuppdrag, finns betydande skillnader i informella aspekter av villkoren. En viktig slutsats är att unga kvinnor upplever kraven som betydligt högre vad gäller behovet av att vara påläst och att undvika misstag, medan unga män i högre utsträckning upplever att de kan lära sig på jobbet.²⁴ De unga kvinnorna i riksdagen utsätts också för härskartekniker såsom att bli avbrutna, att andra tar åt sig äran för deras arbete, sexistiska kommentarer och närgångna kommentarer om utseende och privatliv.²⁵

Dessa slutsatser kommer framförallt från forskning om riksdagen, medan kunskaperna om i vilken utsträckning kvinnor och män har likvärdiga villkor för uppdrag inom kommuner och regioner är mindre välutvecklade. Det saknas också undersökningar om huruvida villkoren är mer jämställda i exempelvis större eller mindre kommuner och ifall några särskilda arbetssätt leder till mer jämställda villkor, mindre sexistiskt bemötande av unga kvinnor eller mer jämlika krav på kvinnor och män.

Hot och trakasserier

En del i politikens villkor som kommit att ses som alltmer central är hot och trakasserier som riktas mot förtroendevalda. Ungefär 25% av kommunpolitikerna, 30% av regionpolitikerna, och över 60% av riksdagsledamöterna utsätts årligen.²⁶ Framförallt utsätts de för psykiska former av våld såsom obehaglig och skrämmande kommunikation medan fysiskt våld riktat mot svenska politiker är mycket ovanligt. Forskningen om våld mot politiker, inklusive psykiska former av våld såsom hot, har pekat ut flera viktiga jämställdhetsaspekter. Kvinnor på mer framträdande och synliga

²² Håkansson och Erikson, 2025.

²³ Håkansson och Erikson, 2025.

²⁴ Erikson, Josefina, och Cecilia Josefsson. 2021. "Equal playing field? On the intersection between gender and being young in the Swedish Parliament". *Politics, Groups, and Identities* 9(1): 81–100.

²⁵ Erikson och Josefsson, 2021.

²⁶ Frenzel, Anna och Sara Afifi. 2025. Politikernas trygghetsundersökning 2025. Brottsförebyggande rådet Rapport 2025:17.

poster utsätts betydligt mer än sina manliga motsvarigheter,²⁷ och angreppen på kvinnor har en grövre karaktär.²⁸ Forskning saknas om effekter på viljan att kandidera till politiska uppdrag, men det är troligt att till exempel unga kvinnor påverkas negativt av att bevittna hur etablerade kvinnliga politiker drabbas av hot och trakasserier.

En tydlig konsekvens för den politiska jämställdheten är att hot och trakasserier påverkar kvinnliga politikers sätt att utöva uppdraget som förtroendevald. Både kvinnor och män väljer bort offentliga uttalanden i specifika frågor med hänsyn till risken att utsättas, men kvinnor gör detta i betydligt högre utsträckning än männen.²⁹ Detta innebär att kvinnliga politiker inte finns med i samhällsdebatten i samma utsträckning som männen och har sämre möjligheter att påverka politikens inriktning. Ett annat tydligt mönster är att unga politiker (definierat som politiker i åldersspannet 18-35) utsätts mer än sina äldre kolleger och påverkas mer både vad gäller att tystna i debatten och att överväga att lämna politiken.³⁰ Även kommunpolitiker med invandrarbakgrund utsätts oftare för alla former av våld än sina motsvarigheter med inhemsk bakgrund,³¹ och riksdagsledamöter med invandrarbakgrund upplever omfattande rasistiska påhopp.³² I och med att detta psykiska våld drabbar kvinnor, unga, och politiker med invandrarbakgrund på ett särskilt sätt kan det förstärka dessa gruppers politiska marginalisering. Därmed utgör psykiskt våld mot politiker inte bara en viktig demokratifråga utan också ett problem som motverkar en jämställd och jämlik fördelning av makt och inflytande.

Dessa systematiska skillnader i hur utsattheten skiljer sig åt mellan olika grupper avspeglas inte i de åtgärder som finns för att mildra konsekvenserna av hot mot politiker. Polisen och säkerhetspolisen, riksdagen, kommunerna och regionerna, såväl som de politiska partierna har alla viktiga roller för att försäkra att förtroendevalda kan utöva sina uppdrag utan att påverkas av odemokratiska tilltag såsom hot och skrämseltaktiker. De åtgärder som dessa olika aktörer vidtar fokuserar i stor utsträckning på att skydda politiker från fysiska hot. Hot och trakasserier ses inte som problematiskt som sådant.³³ Att säkra politikens fysiska integritet är självklart av yttersta vikt, men politiker är i stort sett lämnade att själva hantera den stora mängd trakasserande och hotfulla

²⁷ Håkansson, Sandra. 2021. "Do Women Pay a Higher Price for Power? Gender Bias in Political Violence in Sweden". *The Journal of Politics* 83(2): 515–31.

²⁸ Erikson, Josefine, Sandra Håkansson, och Cecilia Josefsson. 2023. "Three Dimensions of Gendered Online Abuse: Analyzing Swedish MPs' Experiences of Social Media". *Perspectives on Politics* 21(3): 896–912.

²⁹ Håkansson, Sandra. 2024. "The Gendered Representational Costs of Violence against Politicians". *Perspectives on Politics* 22(1): 81–96.

³⁰ Håkansson, 2024.

³¹ Håkansson, Sandra, och Nazita Lajevardi. 2025. "Representation at Risk: Evaluating Levels and Consequences of Violence against Immigrant-Background Politicians". *American Political Science Review* 119(3): 1463–78.

³² Albertsson, Matilda, och Josefine Erikson. 2025. "Racism and Gender in the Parliamentary Workplace: Insight Into Immigrant Background MPs' Experiences of Discrimination in Sweden". *Scandinavian Political Studies* 48: e70006.

³³ Erikson, Josefine, Malin Holm och Sandra Håkansson. 2025. *Stävja hot och hat mot politiker – strategier, utmaningar och jämställdhetsaspekter*. Rapport till Riksdagens arbetsgrupp för jämställdhet, februari 2025.

kommunikation som riktas mot dem där det inte bedöms finnas någon risk att förövaren ska angripa politikern fysiskt. Detta påverkar särskilt villkoren för de kvinnor och politiker med invandrarbakgrund som utsätts för omfattande sexistiska och rasistiska påhopp. Åtgärderna tar heller inte hänsyn till de gruppmönster som finns i utsattheten eller utsatthetens konsekvenser. Även om vissa politiker kan erbjudas ett utökat stöd med att hantera inkommande hot och hat, gäller detta i princip enbart politiker som fått ett särskilt uppdrag såsom att bli talesperson för en laddad fråga eller de som har högre synlighet genom att de blivit partiledare, minister eller liknande.³⁴ Politiker som har en hög utsatthet som inte är kopplad till vilka uppdrag de innehar, erbjuds inget särskilt stöd.

Ytterligare en utmaning när det gäller hot och trakasserier är att det finns stor variation i det stöd som erbjuds kommun- och regionpolitiker ute i landet. Med tanke på att resurser och kompetens skiljer sig mellan olika kommuner och regioner finns det anledning att särskilt se över hur stödet till lokalpolitiker kan förbättras och nå en god nivå i hela landet.

Förslag på hantering av dessa problem

I den svenska modellen av politisk jämställdhet som bygger på normer och frivillighet, har partierna ett stort ansvar för att fortsätta arbetet för en jämställd fördelning av den politiska makten. En samsyn som går över partigränser och könstillhörighet kring jämställdhet som politisk norm är i längden avgörande för den framtida utvecklingen. Även om detta arbete sker i politiska partier på frivillig basis, kan regeringen stödja och främja arbetet för jämställdhet på olika sätt. Exempelvis genom att upprätthålla expertkunskap på området och skapa incitamentsstrukturer för att civilsamhället ska prioritera jämställdhet. Det är emellertid också viktigt att inte se politiken som frånkopplad från resten av samhället utan arbeta brett med jämställdhetsfrågor, i synnerhet bland unga. Det handlar om jämställdhet inom politiken, men ytterst om alla medborgares möjligheter till makt och inflytande oavsett kön eller andra sociala gruppstillhörigheter. Här har grundskolan en viktig roll att spela för att skapa bredare samförstånd och förståelse kring mäns och kvinnors levnadsvillkor, jämställdhet och frågor om inflytande och makt. Vi föreslår följande:

- Bibehåll expertkunskap om jämställdhet i Regeringskansliet.
- Utred hur de politiska partiernas jämställdhetsarbete kan främjas.
- Bibehåll och stärk undervisning kring jämställdhet och lika villkor i grundskolan.
- Bibehåll krav på jämställdhet i bidrag till civilsamhällesorganisationer.

³⁴ Erikson, Holm och Håkansson, 2025.

Vidare bör utvecklingen när det gäller politiska utnämningar och ledarskap noggrant följas framöver. Normarbetet är ett långsiktigt arbete, och det kan även finnas anledning att mer kortsiktigt se över procedurer för hur utnämningar görs till särskilt viktiga poster inom politiska församlingar, såsom utskottspresidierna i riksdagen, för att säkerställa jämställd representation. Exempelvis tillämpas sedan länge ett system med dubbla nomineringar (en man och en kvinna) till statliga kommittéer för att kunna balansera gruppens sammansättning³⁵, men i riksdagen är detta tillvägagångssätt relativt ovanligt. Dubbla nomineringar skulle kunna vara ett sätt att öka andelen kvinnor på vissa positioner eller i vissa grupper och samtidigt behålla ett stort mått av frivillighet. Vi föreslår följande:

- Undersök möjligheten att inför dubbla nomineringar till politiskt centrala positioner så som utskottspresidierna.

För att villkoren för politiker ska bli mer jämlika behöver informella normer som ger män mer förmånliga förutsättningar än kvinnor motarbetas. Det finns stöd i forskningen för att mer formaliserade regler som utformats på ett sätt som syftar till att främja jämlikhet utjämnar skillnader i praktiken.³⁶ Vi föreslår följande:

- Utred vilka regler i det politiska arbetet som skulle behöva ytterligare formalisering för att främja jämställdhet i villkoren för politiska uppdrag.

Ett viktigt område där regelverk och åtgärder behöver ses över är hot och trakasserier mot politiker. Mycket görs redan när det gäller politikers fysiska skydd, men stödet till politiker behöver fokusera bredare än fysiskt våld. Åtgärder som mildrar konsekvenserna av psykiskt våld behöver förstärkas och här behövs såväl psykosocialt stöd till förtroendevalda som förbättrad tillgång till avlastning med hanteringen av inkommande hot. Särskild hänsyn behöver tas till de grupper av politiker som systematiskt utsätts för grövre trakasserier och vars politiska representation begränsas oproportionerligt av hot och trakasserier, det vill säga kvinnor, unga och politiker med invandrarbakgrund. Vidare bör stödet på lokal nivå ses över. Vi föreslår därför följande:

- Förstärk det psykosociala stödet till politiker för att hantera den stora påfrestning det innebär att utsättas för hot och liknande obehagliga händelser.
- Utred hur behovet av avlastning med hanteringen av inkommande hot och trakasserier kan organiseras så att den enskilde politikern inte själv behöver hantera detta.

³⁵ Förordning 1984:803; Proposition 1993/1994:147

³⁶ Bjarnegård, Elin och Pär Zetterberg. 2019. "Political Parties, Formal Selection Criteria, and Gendered Parliamentary Representation." *Party Politics* 25 (3): 325–35; Gains, Francesca och Vivien Lowndes. 2014. "How Is Institutional Formation Gendered, and Does It Make a Difference? A New Conceptual Framework and a Case Study of Police and Crime Commissioners in England and Wales." *Politics & Gender* 10 (4): 524–48; Håkansson och Erikson 2025.

- Utred hur stödfunktioner, såväl praktiska som psykosociala, bäst kan tillgodose de olika behov som kvinnor, män, unga, äldre, och politiker med och utan invandrarbakgrund har.
- Utred hur stödet till lokalpolitiker kan stärkas och nå en god nivå i hela landet.

Referenslista

- Ahlbom, Jakob och Richard Karlsson. 2023. Könsskillnader bland svenska väljare 1921-2022, Göteborgs universitet, Valforskningsprogrammet rapport 2023:9.
- Albertsson, Matilda, och Josefina Erikson. 2025. "Racism and Gender in the Parliamentary Workplace: Insight Into Immigrant Background MPs' Experiences of Discrimination in Sweden". *Scandinavian Political Studies* 48: e70006.
- Bjarnegård, Elin och Pär Zetterberg. 2019. "Political Parties, Formal Selection Criteria, and Gendered Parliamentary Representation." *Party Politics* 25 (3): 325–35
- Dahlerup, Drude, och Monique Leyenaar, eds. *Breaking male dominance in old democracies*. OUP Oxford, 2013, s. 233;
- Erikson, Josefina och Lenita Freidenvall. 2021. "A legislative gender-equality norm as a catalyst for change? Discursive convergence in the case of the Swedish Parliament." *European Journal of Politics and Gender* 4.3, 403-421.
- Erikson, Josefina och Lenita Freidenvall. "Exploring sustainability in parliamentary gender equality work. Insights from the Swedish Riksdag." *NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 32.1 (2024): 17-34.
- Erikson, Josefina, Malin Holm och Sandra Håkansson. 2025. *Stävja hot och hat mot politiker – strategier, utmaningar och jämställdhetsaspekter*. Rapport till Riksdagens arbetsgrupp för jämställdhet, februari 2025.
- Erikson, Josefina, Sandra Håkansson, och Cecilia Josefsson. 2023. "Three Dimensions of Gendered Online Abuse: Analyzing Swedish MPs' Experiences of Social Media". *Perspectives on Politics* 21(3): 896–912.
- Erikson, Josefina och Cecilia Josefsson. 2025. "Leaders' desires to lead: progressive ambition and norms around gender balance in the Swedish parliament". *Politics, Groups, and Identities*, 13(2), 325-345.
- Erikson, Josefina och Cecilia Josefsson. 2024. "Adverse contagion? Populist radical right parties and norms on gender balance in political institutions". *Politics and Governance*, 12.
- Erikson, Josefina och Cecilia Josefsson. 2021. "Jämställdhet och ledarskap i Riksdagen" *Rapport till riksdagens arbetsgrupp för jämställdhet*.
- Erikson, Josefina, och Cecilia Josefsson. 2021. "Equal playing field? On the intersection between gender and being young in the Swedish Parliament". *Politics, Groups, and Identities* 9(1): 81–100.
- Finnemore, Martha och Kathryn Sikkink 1998. "International norm dynamics and political change", *International Organization*, 52(4): 887–917.
- Freidenvall, Lenita. 2021. *Equal representation without legislation: gender, power, and institutions in Sweden*. Bloomsbury Publishing PLC.

- Frenzel, Anna och Sara Afifi. 2025. Politikernas trygghetsundersökning 2025. Brottsförebyggande rådet Rapport 2025:17.
- Förordning 1984:803 om jämställdhet i statlig verksamhet
- Gains, Francesca och Vivien Lowndes. 2014. "How Is Institutional Formation Gendered, and Does It Make a Difference? A New Conceptual Framework and a Case Study of Police and Crime Commissioners in England and Wales." *Politics & Gender* 10 (4): 524–48
- Håkansson, Sandra. 2021. "Do Women Pay a Higher Price for Power? Gender Bias in Political Violence in Sweden". *The Journal of Politics* 83(2): 515–31.
- Håkansson, Sandra. 2024. "The Gendered Representational Costs of Violence against Politicians". *Perspectives on Politics* 22(1): 81–96.
- Håkansson, Sandra, och Josefina Erikson. 2025. "Åtnjuter riksdagsledamöterna jämlika förutsättningar för uppdraget? Kön- ålders- och klassmönster". I *Riksdagens landskap*, red. Patrik Öhberg och Jakob Ahlbom. Göteborg: Göteborgs universitet, 96–112.
- Håkansson, Sandra, och Nazita Lajevardi. 2025. "Representation at Risk: Evaluating Levels and Consequences of Violence against Immigrant-Background Politicians". *American Political Science Review* 119(3): 1463–78.
- Jämställdhetsmyndigheten. 2021, s. 53, 67ff. "Ett sekel av rösträtt och valbarhet. En uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet en jämn fördelning av makt och inflytande", rapport 2021:1.
- MUCF. 2025. *Så tycker unga – Demokrati och viktiga samhällsfrågor*.
- MUCF. 2024. *En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet, Ung i dag 2024:2*
- Off, Gefjon, Nicholas Charron, och Amy Alexander. 2022. "Who perceives women's rights as threatening to men and boys? Explaining modern sexism among young men in Europe." *Frontiers in Political Science* 4, 909811.
- Proposition 1993/1994:147 Delad makt- delat ansvar
- SCB. 2024. *På tal om kvinnor och män. Lathund om jämställdhet 2024*.
- SCB. 2023. *Deltagandet i de allmänna valen 2022*.
- Wängnerud, Lena (2015). *The principles of gender-sensitive parliaments*. Routledge.